

ристання сучасного навчально-методичного забезпечення, формування сучасної матеріально-технічної бази, вивчення досвіду зарубіжних колег та впровадження нових ефективних методів навчання. При цьому не слід відмовлятися від традиційних форм навчання. Все це сприятиме покращенню якості підготовки фахівців, що відповідає вимогам європейського освітнього простору і є сьогодні пріоритетним напрямком розвитку медичної освіти в Україні.

Література

1. Беденюк А. Д. Доктрина ведення навчального процесу у державних вищих медичних навчальних закладах згідно з кредитно-модульною системою / А. Д. Беденюк // Медична освіта. – 2012. – № 1. – С.13 – 14.
2. Довгаль Г. В. Особливості проведення практичних занять по фундаментальним дисциплінам в вищих навчальних закладах в умовах впровадження кредитно-модульної системи / Г. В. Довгаль, М. А. Машталір, С. Б. Крамар // Український морфологічний альманах. – 2011. – Т.9, № 3. – С.95 – 96.
3. Інтерактивні методи навчання як засіб удосконалення практичних занять з дисципліни “Неврологія” в умовах кредитно-модульної системи / О. О. Дорошенко, І. І. Ліскевич, Л. Т. Максимчук, О. І. Олійник // Галицький лікарський вісник. – 2012. – Т.19, № 3(ч.1). – С.66–67.
4. Організація навчального процесу та контролю його якості в умовах застосування кредитно-модульної системи навчання на клінічних кафедрах вищих медичних навчальних закладів України / І. С. Вітенко, Г. В. Дзяк, Я. С. Березницький [та ін.] // Медична освіта. – 2010. – № 1. – С.41–44.
5. Підготовка висококваліфікованого спеціаліста - основа впровадження кредитно-модульної системи навчання / Л. Ф. Каськова, О. О. Карпенко, О. Е. Абрамова [та ін.] // Медична освіта. – 2011. – № 3. – С.82–84.
6. Проблема удосконалення фахової підготовки лікарів медико-профілактичного профілю на сучасному етапі в аспекті кредитно-модульної системи / В. М. Лісовий, В. А. Капустник, В. О. Коробчанський [та ін.] // Медична освіта. – 2011. – № 2. – С.74-77.
7. Шляхи удосконалення методик викладання предмету “пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології” на кафедрі

дитячої стоматології Івано-Франківського національного медичного університету в умовах кредитно-модульної системи освіти / Г. М. Мельничук, Г. М. Гаврилів, Н. І. Шовкова [та ін.] // Архів клінічної медицини. – 2012. – № 1. – С.101-102.

Гаморак Г. П.

Современные аспекты формирования профессиональных качеств студентов-медиков на кафедре микробиологии

ГБУЗ “Ивано-Франковский национальный медицинский университет” г. Ивано-Франковск, Украина
E-mail: galina1004@ukr.net

Резюме: Ведущей целью деятельности высшего учебного заведения есть обучение и подготовка специалистов. Современное развитие медицины требует от высших учебных заведений постоянного усовершенствования педагогического процесса с учетом опыта, традиционных методов преподавания и использования новейших медицинских технологий для повышения профессионального уровня наших выпускников и для повышения конкурентоспособности учебного заведения в условиях жесткого межвузовского выживания.

Ключевые слова: студенты-медики, методические указания, практические навыки, практические занятия.

Н.Р. Hamorak

Modern Aspects of Formation of Medical Students' Professional Competencies at the Department of Microbiology

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract. The leading goal of any higher educational institution is professional education and training. Advances in medicine require constant improvement of the educational process taking into account the acquired experience, traditional teaching methods and the use of new medical technologies in order to provide professional development of graduates and enhance the competitiveness of higher educational institution.

Keywords: medical students; methodical guides; practical skills; practical classes.

Надійшла 29.09.2015 року.

УДК: 616-058+616-084+613.816

Карпінець І. М.

Аналіз соціально-психологічних умов навчання студентів-іноземців Івано-Франківського національного медичного університету

Кафедра соціальної медицини, організації охорони здоров'я і медичного правознавства (зав. каф. – д. мед. н., проф. Децик О.З.) Івано-Франківський національний університет, Україна

Резюме. В роботі наведені результати аналізу вивчення суб'єктивної оцінки 166 студентів п'ятого курсу щодо деяких аспектів навчання в ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет». Показано, що основними причинами вибору ІФНМУ для навчання студентами-іноземцями, які у переважній більшості мають високий базовий рівень середньої освіти і володіння образною мовою навчання, стала відносно невисока вартість та схвальні рекомендації інших студентів і випускників. Виявлено, що іноземні студенти характеризувались в цілому непоганою успішністю і дисциплінованістю, позитивно оцінювали рівень викладання в університеті, ступінь володіння іноземною мовою викладачами та ставлення до них працівників деканату і професорсько-викладацького складу університету, а також психологічний мікроклімат у групі навчання. Встановлено, що приблизно п'ята частина студентів-іноземців невдоволені соціально-психологічними взаєминами з викладачами та іншими студентами, і частота негативних оцінок суттєво відрізнялась залежно від рівня успішності, дисциплінованості та континенту проживання. Виявлені суттєві відмінності в оцінці іноземними студентами соціально-психологічних умов

навчання слід враховувати при формуванні академічних груп та організації навчально-виховної роботи, із залученням, при необхідності, психолога.

Ключові слова: студенти-іноземці, соціально-психологічні умови навчання.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень.

Навчання іноземних студентів є надзвичайно важливим для кожної країни, оскільки є серйозним стимулом для підвищення якості освіти. Згідно з даними Міністерства освіти і науки України, щорічний приріст таких студентів становить 10%, при цьому, наша країна посідає дев'яте місце в світі за кількістю студентів-іноземців, а галузь охорони здоров'я є найбільш затребуваною (31,0%) серед них [1-3].

Навчання іноземних громадян у ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (ІФНМУ) проводиться з 1992 року. На нинішній день цей заклад вхо-

дить у шестірку кращих вищих медичних навчальних закладів України, що очевидно приваблює іноземців як за якістю освіти, так і вартістю навчання. Зокрема, дипломи ІФНМУ визнаються у Йорданії, Палестинській автономії та інших країнах Близького Сходу. На часі – визнання університету у Королівстві Малайзія [4]. В інших країнах абсолютна більшість випускників нострифікують дипломи згідно із національними освітніми вимогами.

На даний момент (2015 рік) у ІФНМУ налічується понад 1460 іноземних студентів, які приїхали на навчання більше як з 45 країн світу.

Мета дослідження: вивчити та проаналізувати соціально-психологічні умови навчання студентів-іноземців в ІФНМУ.

Матеріал і методи дослідження

За спеціально розробленою програмою опитано 166 студентів з 15 країн світу, які навчаються на п'ятому курсі за спеціальністю «лікувальна справа» в ІФНМУ, яких було поділено за регіонами походження студентів: Африканський континент – 77 студентів, Південна Азія – 42, Близький Схід – 40 та Європа – 7 студентів.

Статистична обробка даних здійснювалася з використанням прикладних стандартних програм для Microsoft Excel. Оскільки за результатами дослідження отримані переважно категорійні (якісні) дані, для статистичної обробки даних використовували формули розрахунку частоти кожного чинника на 100 опитаних і похибки репрезентативності для відносних величин, а оцінку достовірності різниці отриманих даних у групах порівняння проводили за допомогою критерію хі-квадрат (χ^2) [5].

Використали методи: соціологічний, медико-статистичний, графічний.

Результати дослідження і їх обговорення

Встановлено, що серед студентів-іноземців ІФНМУ переважають особи чоловічої статі (66,3%), міські жителі (88,0%), із достатньо високим базовим рівнем середньої освіти (80,1%) і володіння обраною мовою навчання (80,1%). Залежно від континенту походження респонденти відрізняються за віросповіданням, рівнем добробуту, складом сімей та рівнем освіти батьків. Основними причинами вибору ІФНМУ студентами-іноземцями для навчання стала відносно невисока його вартість (42,8%) та схвальні рекомендації інших студентів і випускників (43,4%). Окрім того, студенти-іноземці ІФНМУ в загальній більшості (94,6%) пишаються обранням ВМНЗ, характеризуються високими рівнями мотивації до навчання (91,0%).

Аналіз об'єктивних результатів успішності студентів-іноземців засвідчив, що десята частина (11,4%) п'ятикурсників – відмінники навчання, більше половини (56,6%) – хорошисти. У решти, а це практично третина опитаних, переважають задовільні оцінки (31,9%). Вивчаючи успішність в середині груп порівняння, звертає на себе увагу те, що частка студентів із переважно задовільними оцінками серед вихідців з країн Близького Сходу найвища (47,5%, $p < 0,01$).

Сумлінне виконання правил внутрішнього розпорядку навчального закладу – це ще один аспект успішності студента. Аналіз дисциплінованості здійснювався на основі самооцінки студентів-іноземців. Не зважаючи на те, що дві третини (75,9%) опитаних відзначили свою організованість і пунктуальність, знайшлися й такі, які відверто вказали на часті порушення правил розпорядку та поведінки студентів у вищій школі (24,1%), що було достатньо чесно з їхнього боку. Найбільше таких респондентів знову було

серед студентів з Близького Сходу (35,0%), $p < 0,05$.

При аналізі відповідей студентів-іноземців на питання «Чи задоволені Ви рівнем викладання предметів в університеті?» приблизно п'ята частина (21,7%) оцінили його як високий, ще майже дві третини (63,9%) вважали його добрим. Проте, були й такі (14,5%), що висловлювали своє невдоволення рівнем викладання дисциплін, що вивчаються в університеті.

Для поглибленого вивчення причин, чому все-таки частина респондентів незадоволені, при подальшому опитуванні вивчалися їх думка щодо рівнів володіння іноземною мовою викладачів та ставлення до студентів-іноземців. Адже, рівень володіння іноземною мовою викладачами вищої медичної школи – це необхідна умова якісного забезпечення навчального процесу студентів-іноземців. Результати дослідження показали, що абсолютна більшість респондентів (83,1%) відзначили достатній ступінь знання викладачами іноземної мови. Очевидно, неспівпадіння оцінок респондентами рівнів викладання та знання мови викладачами можуть бути наслідком залучення до навчального процесу молодих асистентів, які добре володіють іноземною мовою, проте не мають достатнього педагогічного досвіду та лікувальної практики.

Зрозуміло, що перебування, а тим більше навчання, в чужій країні супроводжується не тільки мовним бар'єром, але й комплексом різноманітних проблем – соціальних, культурних, релігійних, фінансових тощо. Важливе місце в процесі адаптації студентів-іноземців до нових умов повинні відігравати як адміністрація університету, так і його професорсько-викладацький склад. Тішить те, що більшість респондентів оцінили ставлення до них працівників деканату факультету підготовки іноземних громадян позитивно. Зокрема, більше третини вважають його відмінним (33,1%), і ще майже половина п'ятикурсників (48,8%) – доброзичливим. Разом з тим, практично п'ята частина (18,1%) опитаних студентів поскаржились на не зовсім доброзичливе ставлення співробітників деканату. При цьому, найбільше незадоволення з даного приводу виявлено з боку студентів-арабів (27,5% проти 14,3%-15,6% серед інших студентів, $p > 0,05$).

Звертає на себе увагу, що задоволеність студентами-іноземцями ставленням до них професорсько-викладацького складу значно вища – 93,4% оцінили його як коректне, і лише незначна частка опитаних (6,6%) – різко невдоволені. Цікаво, що аналізуючи відповіді в середині порівнюваних груп (рис. 1), найвищі рівні незадоволеності знову були встановлені серед вихідців Близького Сходу (12,5% проти 4,8%-

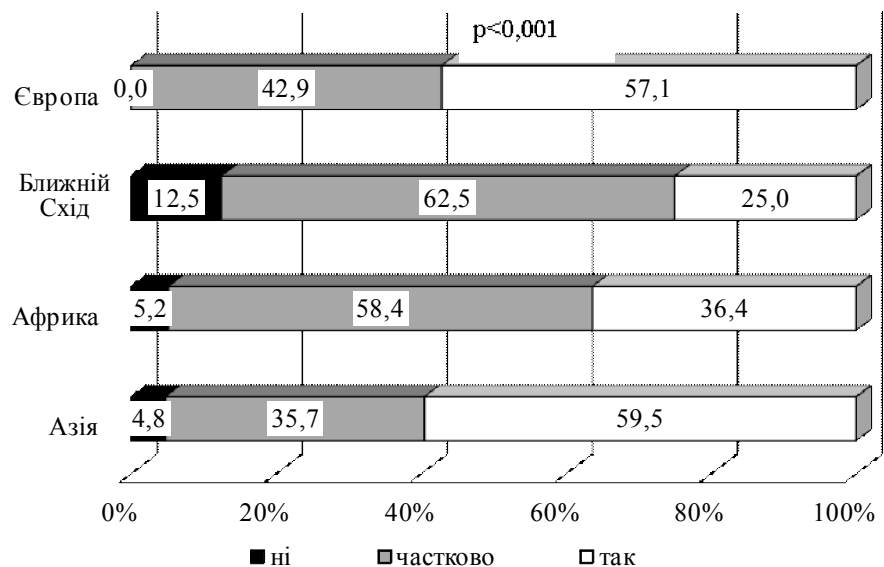

Рис. 1 Рівні задоволеності студентами-іноземцями ставленням до них професорсько-викладацького складу залежно від континенту походження

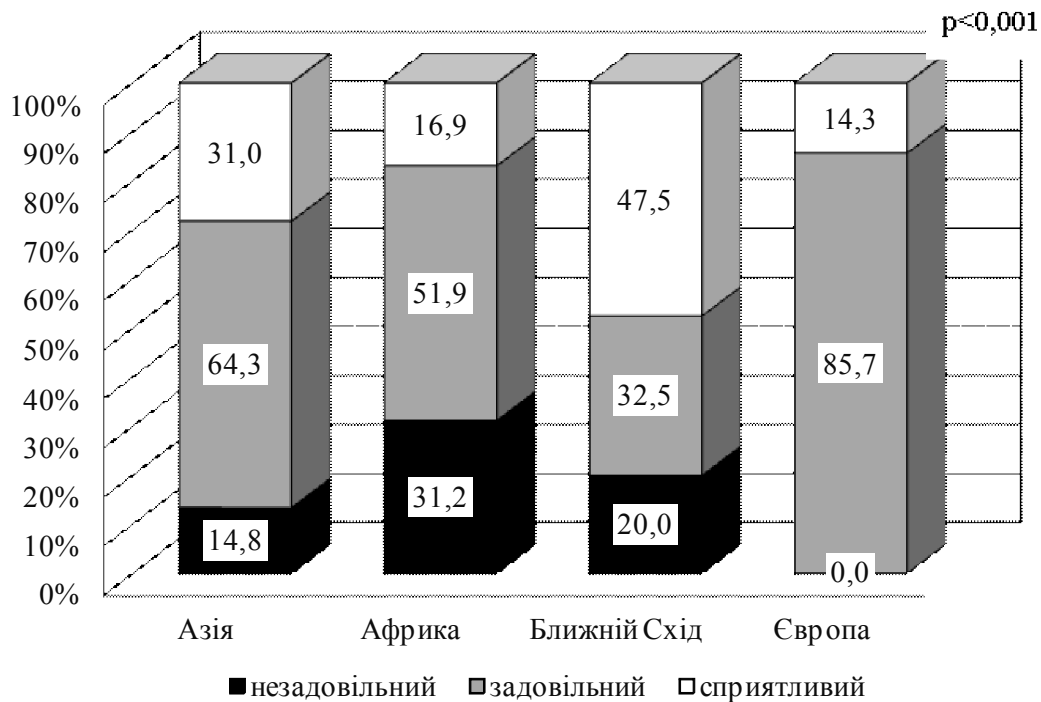

Рис.2. Оцінка ступеня сприятливого психологічного клімату в середині навчальної групи, залежно від місця походження

5,2% Азії і Африки, $p < 0,05$), а серед студентів-європейців таких не було взагалі. Очевидно, що ставлення працівників університету до студентів-іноземців корелює із успішністю та дисциплінованістю останніх.

Відомо, що адаптація, якісне навчання та самовизначення студента в чужій країні неможливе без комфортного мікроклімату в середині навчальної (клінічної чи академічної) групи. Деяке занепокоєння викликають отримані результати анкетування щодо стосунків між самими студентами. Так, тільки третя частина (27,7%) опитаних оцінили їх як сприятливі, і ще половина (51,8%) – як задовільні. Однак, кожен п'ятий респондент (20,5%) скаржився на незадовільні психологічні умови в студентському колективі ($p < 0,001$).

Цікаво, що залежно від континенту походження, оцінка ступеня сприятливості психологічного клімату між одногрупниками була досить несподіваною (рис. 2). Попри, зазначену вище частішу незадоволеність студентами-арабами ставленням до них співробітників університету, мікроклімат в середині групи для них виявився найкращим (47,5% проти 14,3%-31,0% серед інших опитаних, $p < 0,001$). Крім того, не зовсім зрозуміло чому, і це вимагає подальшого вивчення, але найменш комфортно в своїх групах себе почували студенти з Африканського континенту (31,2% проти 14,8%-20,0% Азії і Близького Сходу, $p < 0,001$), а серед європейських студентів таких не було взагалі.

Очевидно, отримані результати можна пояснити культурними, етнічними, ментальними, релігійними та іншими особливостями студентів-іноземців, які слід враховувати при організації навчально-виховного процесу.

Висновки

Показано, що основними причинами вибору ІФНМУ для навчання студентами-іноземцями, які у переважній більшості мають високий базовий рівень середньої освіти і володіння обраною мовою навчання, стала відносно невисока вартість та схвальні рекомендації інших студентів і випускників.

Виявлено, що іноземні студенти характеризувались в цілому непоганою успішністю і дисциплінованістю, позитивно оцінювали рівень викладання в університеті, ступінь володіння іноземною мовою викладачами та ставлення до

них працівників деканату і професорсько-викладацького складу університету, а також психологічний мікроклімат у групі навчання.

Встановлено, що приблизно п'ята частина студентів-іноземців невдоволені соціально-психологічними взаєминами з викладачами та іншими студентами, і частота негативних оцінок суттєво відрізнялась залежно від рівня успішності, дисциплінованості та континенту проживання.

Виявлені суттєві відмінності в оцінці іноземними студентами соціально-психологічних умов навчання слід враховувати при формуванні академічних груп та організації навчально-виховної роботи, із залученням, при необхідності, психолога.

Перспективи подальших досліджень полягатимуть в удосконаленні умов навчального процесу студентів-іноземців в медичних навчальних закладах з врахуванням встановлених особливостей.

Література

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/arkhiv/2010?view=archive&month=5>
2. Довгодько Т. І. Розвиток системи підготовки іноземних студентів в Україні / Т. І. Довгодько // Вища освіта України. – 2012. – №3 (додаток 2). – Т. 2. – С. 102 – 104.
3. Іщенко О. Інтернаціоналізація студентського освітнього середовища: особливості протікання процесу в Україні / Олександр Іщенко // Вісник НТУУ «КПІ». – 2010. – № 2. – С. 18 – 23.
4. Офіційний сайт ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ifnmu.edu.ua/uk/2011-11-10-12-10-02/item/3828>
5. Децик О. З. Методичні підходи до узагальнення результатів наукових досліджень / О. З. Децик // Галицький лікарський вісник. – 2011. – Т. 18, № 2. – С. 5–8.

Карпинец И.М.

Анализ социально-психологических условий обучения иностранных студентов Ивано-Франковского национального медицинского университета

Кафедра социальной медицины, организации здравоохранения и медицинского правоведения (зав. каф. – проф. Децик О.З.)

ГВУЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», Україна, E-mail: igorkgraf@yahoo.com

Резюме. В работе приведены результаты анализа изучения

суб'єктивної оцінки 166 студентів п'ятого курсу по некоторым аспектам обучения в ГВУЗ «Ивано-Франковский национальный медицинский университет». Показано, что основными причинами выбора ИФНМУ для обучения студентами-иностранцами, которые в подавляющем большинстве имеют высокий базовый уровень среднего образования и владения избранным языком обучения, стала относительно невысокая стоимость и положительные рекомендации других студентов и выпускников. Выявлено, что иностранные студенты характеризовались в целом неплохой успеваемостью и дисциплинированностью, положительно оценивали уровень преподавания в университете, степень владения иностранным языком преподавателями и отношение к ним работников деканата и профессорско-преподавательского состава университета, а также психологический микроклимат в группе обучения. Установлено, что примерно пятая часть студентов-иностранцев недовольны социально-психологическими взаимоотношениями с преподавателями и другими студентами, и частота негативных оценок существенно отличалась в зависимости от уровня успешности, дисциплинированности и континента проживания. Выявленные существенные различия в оценке иностранными студентами социально-психологических условий обучения следует учитывать при формировании академических групп и организации учебно-воспитательной работы, с привлечением, при необходимости, психолога.

Ключевые слова: студенты-иностранцы, социально-психологические условия обучения.

I.M. Karpinets

Analysis of the Social and Psychological Learning Environment for International Students at Ivano-Frankivsk National Medical University

Department of Social Medicine, Health Care and Medical Jurisprudence (Head of the department professor – O.Z. Detsyk), Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine, e-mail: igorkgraf@yahoo.com

Abstract. The work presents the results of subjective evaluation analysis of 166 fifth-year students about some aspects of studying in Ivano-Frankivsk National Medical University. It has been shown that the main reasons for choosing IFNMU for studying by international students (in the vast majority having a high basic level of secondary education and possession of the selected language of instruction) are relatively low costs and favorable recommendations from other students and graduates. It has been found that the international students are overall characterized by not bad progress and discipline and that they positively evaluate the level of teaching at the university, lecturers' degree of foreign language, attitude toward them of Deanery employees and teaching staff of the University and psychological microclimate in the group. It has been estimated that about a fifth of foreign students are dissatisfied with the social and psychological relationships with teachers and other students, and the frequency of negative assessments differs greatly depending on the progress, discipline and the continent of origin. The revealed significant differences in the foreign students' assessment of psychosocial learning environment should be considered when forming academic groups and organizing educational work, and involving, if necessary, a psychologist.

Keywords: foreign students, social and psychological learning environment.

Надійшла 19.10.2015 року.

УДК 371.315

Кінаш Н.М.

Використання інтернет-ресурсу в освоєнні клінічних дисциплін

Івано-Франківський національний медичний університет

Резюме. Мета. Модернізація вищої медичної школи шляхом приведення у відповідність вимогам практичної сфери охорони здоров'я населення з урахуванням інтеграції у європейський простір вищої освіти.

Методи та матеріали. Було проведено дослідження, де взяла участь 97 лікарів поліклінічної ланки, які були рандомізовані у дві групи: перша – навчалася інтерактивно в рамках декількох сеансів з використанням Інтернету, друга – навчалася за допомогою звичайного інтерактивного семінару [9].

Результати дослідження та їх обговорення. За результатами дослідження, опублікованими в журналі Американської медичної асоціації (JAMA), обидва підходи до навчання забезпечили однакові знання досить високого рівня у лікарів як відразу, так і через 12 тижнів після закінчення дослідження. Порівняно з результатами до навчання рівень знань підвищився на 31 % відразу по завершенні навчання та на 36,4 % через 12 тижнів після закінчення дослідження.

Висновки. Трендовий аналіз освітніх послуг у галузі медицини показав світову спрямованість у розвитку та застосуванні сучасних інформаційних технологій («e-learning», TEN 155, GEANT). Викладач відіграє центральну важливу роль як «носії» та «промоутер» інформаційної компетенції, функціями якого стають направленість

зусиль, контроль знань і вмінь, а також консультування студента. Відповідно акценти зміщені до самоосвіти.

Ключові слова: дистанційне навчання, інтернет, клінічні дисципліни.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень. Процеси європейської інтеграції дедалі сильніше впливають на таку важливу сферу життя українського суспільства як освіта. На сьогодні 45 європейських країн включно з Україною підписали Болонську декларацію, яка наголошує на необхідності європейської співпраці у забезпеченні якості вищої освіти, підвищенні якості підготовки фахівців, зміцненні довіри між суб'єктами освіти, мобільності, сумісності систем кваліфікацій, посиленні конкурентоспроможності Європейської системи освіти. Наразі детерміновано Концепцію реформи медичної освіти в Україні, де чітко визначено мету реформування. Насамперед, це відповідність системи медичної освіти в Україні вимогам практичної сфери охорони здоров'я населення, а також підвищення якості підготовки медичних кадрів шляхом введення ефективної сис-